СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Тодоров Колев

относно материалите, представени за защита на дисертационен труд на тема „НАСЛЕДЯВАНЕ НА ДРУЖЕСТВЕНИ ДЯЛОВЕ В ДРУЖЕСТВО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Стопанско/търговско право“, от Людмил Николаев Карауланов, докторант в Секция по гражданскоправни науки, Институт за държавата и правото, Българска академия на науките

1. Процедура и представени публикации.

Въз основа на Заповед № РД-09-31/04.03.2026 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките съм определен за член на научно жури за защита на дисертационен труд на тема „НАСЛЕДЯВАНЕ НА ДРУЖЕСТВЕНИ ДЯЛОВЕ В ДРУЖЕСТВО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Стопанско/търговско право“, от Людмил Николаев Карауланов, докторант в секция по гражданскоправни науки, Институт за държавата и правото, Българска академия на науките.

Докторантът Людмил Карауланов е представил дисертационен труд на тема „НАСЛЕДЯВАНЕ НА ДРУЖЕСТВЕНИ ДЯЛОВЕ В ДРУЖЕСТВО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ“. Той е посочил 3 публикувани статии по темата на дисертацията, пет публикации под печат, както и седем участия с доклади на научни форуми. В дисертационния труд и представените публикации не са открити данни за плагиатство.

Кандидатът покрива приложимите наукометрични показатели за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

2. Биографични данни.

Докторантът Людмил Карауланов е завършил през 2002 г. висше юридическо образование в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, а през 2011 г. е завършил двусеместриален курс на обучение по специалността „Международни отношения“, магистърска програма „Право на Европейския съюз“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От дълги години работи като адвокат по търговско право в София.

3. Структура и съдържание на представената дисертация.

Представеният дисертационен труд на тема „НАСЛЕДЯВАНЕ НА ДРУЖЕСТВЕНИ ДЯЛОВЕ В ДРУЖЕСТВО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ“ е в общ обем 535 страници, включващи и библиографска справка от значителен обем съчинения на български език, както и чуждестранни източници на английски, немски, френски и италиански език, а също и 185 съдебни акта.

В българската правна теория въпросите на наследяването на дружествени дялове в ООД са предмет на статии и студии и като част от учебници и монографии в областта на търговско право, както и в по-новите учебници по наследствено право. Представеният дисертационен труд е задълбочено съчинение, което е посветено изцяло на посочената тема. Като такова съчинението съдържа и систематично цялостно изследване на тази тема, което само по себе си определя неговия приносен характер. Темата има интердисциплинарен характер, понеже при анализа на правните въпроси неизбежно се засягат въпроси на ООД и общи въпроси на търговските дружества, но и въпроси на наследствено право, както и на облигационно право и граждански процес, като докторантът доказва способностите си за такъв интердисциплинарен анализ. Темата е интердисциплинарна и много трудна, включително и поради лаконичността на ТЗ, от една страна, а от друга страна, поради необходимостта от тълкуване и прилагане на институтите на наследственото право при наследяването на дружествени дялове, което налага съобразяване на особеностите на наследственото правоприемство, които се налагат от специфичния обект, който се наследява. Считам, че докторантът като цяло успешно се е справил с тази задача и е представил, както и се е опитал да защити, собствено виждане по редица от поставените въпроси.

Съчинението е разделено на увод и три части, като завършва със заключение, библиография и екскурси. Първата и третата част са с по две глави, а втората част е с три глави, като анализът във всяка глава е разделен на точки и подточки, а всяка част завършва с изводи. Структурно дисертацията е правилно изградена. Тя започва с исторически и сравнителноправен преглед на уредбата на наследяването и прави преход към съвременните тенденции в разбирането за наследявана на дялове в дружеството с ограничена отговорност. Втората Глава на Част първа е посветена на основни правни понятия от материята на наследяването на дялове, като дружествен дял и членство.

Глава Първа на Част Втора е фокусирана върху правото на наследяване, правните основания за наследствено правоприемство, субектите на правото на наследяване, приемането и отказ от наследство, включващо дружествени дялове. Глава Втора разглежда наследяването на неимуществени права, включени в дружествения дял, и правото да се поиска членство въз основа на наследствен дружествен дял. Трета глава е посветена на специфични хипотези, като например съществуването на права на трети лица върху дружествения дял – обект на наследяването (залог, запор, право на ползване) както и на накърняването на запазена част при наследяване по завещание. Направени са някои отграничения с други правни институти и са разгледани въпроси на международното частно право, свързани с наследяването на дружествени дялове, както и въпроси на данъчно облагане на наследствени дружествени дялове и съдебната защита на правата на наследниците.

Глава Първа на Част трета е посветена преимуществено на членственото правоотношение, което може да възникне въз основа на наследяване на дружествен дял, като е направен анализ на момента, в който възниква членството, последиците от възникването му, делба на наследствен дружествен дял, разпореждане с наследствен дружествен дял, включително отказ от дела и осребряване на дела. Глава Втора разглежда спецификите на изследваната материята, които намират проявление при едноличните дружества с ограничена отговорност.

4. Оценка на представената дисертация.

Докторантът разработва поставените въпроси задълбочено, като проявява способностите си за детайлен и критичен анализ. Г-н Карауланов застъпва

собствено разбиране по дискусионните моменти и не се притеснява да аргументира критичната си позиция към действащата правна уредба.

В дисертационния труд е използван значителен научен апарат – на български език, както и чуждестранни източници на английски, немски, френски и италиански език, а също и 185 съдебни акта. При изследването си докторантът е анализирал цялата съвременна българска правна литература по поставените въпроси, разглеждайки становищата на отделните автори, изяснявайки противоречията в тях и в много случаи допълвайки ги със собствени аргументи, а там където не възприема определени техни виждания, спори с тях, като спорът се отличава с коректност към застъпваните тези и обоснована критика. Прави впечатление, че по всеки един дискусионен въпрос авторът изяснява представените в теорията становища и винаги изразява и обосновава своето лично становище; този подход без съмнение заслужава похвала. Важно място в дисертацията заемат предложенията *de lege ferenda*, които авторът прави в резултат от работата си.

Като достойнство на съчинението трябва да се посочи и подробният анализ на относимата съдебна практика. Темата на дисертационния труд предполага такъв анализ и авторът не е пренебрегнал становищата, застъпени от съдилищата, а напротив – отделил е сериозно внимание на съдебната практика. Това показва практическата полза от дисертационния труд, както и умението на автора да включи в анализа си аргументи, изведени от конкретни практически казуси, които са станали предмет на съдебни решения.

Трудът съдържа редица теоретични приноси, освен основния, който вече посочих по-горе – първо монографично съчинение, посветено на наследяването на дружествен дял в ООД. Формулираните от докторанта понятия „правен диморфизъм на дружествения дял“ (бел. 15, стр. 24) и „инструментално право“ (бел. 17, стр. 26) представляват интересен опит за въвеждане на нови аналитични категории в доктрината. Те демонстрират стремеж към теоретично обобщение, който стъпва на позитивното право и навлиза в сферата на квалификацията на субективните граждански права – област с фундаментално значение за общата теория на гражданското право.

Авторът посочва, че дружественият дял в ООД проявява двойствена правна природа: от една страна, като имуществено право с персонализирана стойност;

а от друга, като носител на членствено правоотношение, което може да бъде прекъснато, без самият дял да се разпадне. Тази концепция за „правен диморфизъм“ е оригинална, но тя предполага по-широка и по-задълбочена теоретична аргументация, тъй като засяга класификация на гражданските субективните права и не е позната до момента на общата теория на гражданското право.

Авторът въвежда и понятието за „инструментално субективно потестативно право“ – правото на наследниците да поискат възникване на членство въз основа на наследения дял, което представлява опит за теоретично изясняване на междинното положение, в което дружественият дял се намира след смъртта на съдружника. Тази конструкция е последователно развита в дисертацията, но също така изисква допълнително обосноваване, доколкото въвежда нов вид потестативно гражданско субективно право, което заслужава да бъде изследвано допълнително от гледна точка на различните класификации на гражданските субективни права, както и от общотеоретична гледна точка.

Екскурсите в дисертацията по мое мнение трябва да бъдат използвани по-предпазливо и само доколкото подпомагат анализа по основната тема. Макар правото да е системен регулатор и всяка тема да поражда множество свързани въпроси, дисертацията трябва да остане концентрирана върху няколко ключови проблема, без да обхваща теми, които не са необходими за доказване на централната теза. В този контекст Екскурс 1, посветен на сравнителноправния преглед на наследяването на дялове в европейските правни системи, е напълно оправдан. Екскурс 2 също би могъл да бъде полезен, ако бъде допълнително обяснена необходимостта от него при изследване на действащата уредба у нас, като би могъл да премине в основния текст. Екскурс 3 би могъл да бъде съкратен и евентуално също включен в основния текст. Екскурси 4, 5 и 6 според мен касаят въпроси, които излизат извън рамките на поставената тема. Екскурс 7 може да бъде интегриран в основния текст (отново след значително съкращаване).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд на тема „НАСЛЕДЯВАНЕ НА ДРУЖЕСТВЕНИ ДЯЛОВЕ В ДРУЖЕСТВО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ“

трябва да бъде оценен като навременно и задълбочено изследване на незадълбочено разработена досега в българската теория тема с несъмнено практическо значение. Дисертацията съдържа множество приносни моменти, а застъпените в нея тези и изводи в голямата си част са добре аргументирани. Дисертационният труд съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, и показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Предвид гореизложеното, считам, че представеният дисертационен труд покрива напълно нормативните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Стопанско/търговско право“, от Людмил Николаев Карауланов, докторант в Секция по гражданскоправни науки, Институт за държавата и правото, Българска академия на науките, поради което предлагам убедено на членовете на научното жури да гласуват тя да бъде присъдена на Людмил Николаев Карауланов.

06.05.2026 г. С уважение: _____

град София доц. д-р Николай Колев

ACADEMIC STATEMENT

by Assoc. Prof. Dr. Nikolay Todorov Kolev

concerning the materials submitted for the examination of the doctoral dissertation on the topic "INHERITANCE OF COMPANY SHARES IN A LIMITED LIABILITY COMPANY", for the conferral of the educational and scientific degree of "Doctor" in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, doctoral programme "Commercial Law", by Lyudmil Nikolaev Karaulanov, doctoral candidate at the Section of Civil Law Sciences, Institute for the State and the Law, Bulgarian Academy of Sciences

1. Procedure and publications submitted.

By Order No. RD-09-31 of 4 March 2026 of the Director of the Institute for the State and the Law at the Bulgarian Academy of Sciences, I have been appointed a member of the Academic Jury for the examination of the doctoral dissertation on the topic "INHERITANCE OF COMPANY SHARES IN A LIMITED LIABILITY COMPANY", for the conferral of the educational and scientific degree of "Doctor" in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, doctoral programme "Commercial Law", by Lyudmil Nikolaev Karaulanov, doctoral candidate at the Section of Civil Law Sciences, Institute for the State and the Law, Bulgarian Academy of Sciences.

Doctoral candidate Lyudmil Karaulanov has submitted a dissertation on the topic "INHERITANCE OF COMPANY SHARES IN A LIMITED LIABILITY COMPANY". He has identified three published articles on the topic of the dissertation, five publications in press, as well as seven appearances with papers at academic forums. Within the dissertation and the publications submitted, no evidence of plagiarism has been found.

The candidate satisfies the applicable scientometric indicators for the conferral of the educational and scientific degree of "Doctor".

2. Biographical data.

Doctoral candidate Lyudmil Karaulanov completed his higher legal education at Sofia University "St. Kliment Ohridski" in 2002, and in 2011 he completed a two-semester course of study in the speciality "International Relations", master's programme "Law of the European Union", at Sofia University "St. Kliment Ohridski". For many years he has been practicing as an attorney specializing in commercial law in Sofia.

3. Structure and content of the dissertation submitted.

The dissertation submitted, on the topic "INHERITANCE OF COMPANY SHARES IN A LIMITED LIABILITY COMPANY", comprises a total of 535 pages, including a substantial bibliographic reference of works in Bulgarian, as well as foreign sources in English, German, French and Italian, and 185 judicial acts.

In Bulgarian legal theory, questions concerning the inheritance of company shares in a limited liability company have been the subject of articles and studies, and as a part of textbooks and monographs in the field of commercial law, as well as in the more recent textbooks on the law of inheritance. The dissertation submitted is an in-depth work which is devoted in its entirety to the said topic. As such, the work likewise contains a systematic and comprehensive study of that topic, which in itself defines its contributive character. The topic is interdisciplinary in nature, since the analysis of the legal questions involved unavoidably touches upon questions concerning the limited liability company and general questions of commercial companies, as well as upon questions of the law of inheritance, and likewise of the law of obligations and of civil procedure; the doctoral candidate demonstrates his capabilities for such an interdisciplinary analysis. The topic is interdisciplinary and very difficult, including on account of the laconic character of the Commerce Act, on the one hand, and on the other hand, on account of the necessity of interpreting and applying the institutes of the law of inheritance with respect to the inheritance of company shares, which requires that account be taken of the particularities of hereditary succession imposed by the specific object that is being inherited. I consider that the doctoral candidate has, on the whole, successfully discharged this task and has presented – and has likewise sought to defend – his own viewpoint on a number of the questions raised.

The work is divided into an introduction and three parts, and concludes with a conclusion, a bibliography and excursuses. The first and the third parts each contain two chapters, while the second part contains three chapters; the analysis within each chapter is divided into points and sub-points, and each part concludes with conclusions. Structurally, the dissertation is correctly built. It begins with a historical and comparative-law overview of the regulation of inheritance and makes a transition to the contemporary tendencies in the understanding of the inheritance of shares in the limited liability company. Chapter Two of Part One is devoted to fundamental legal concepts from the field of inheritance of shares, such as the company share and membership.

Chapter One of Part Two is focused upon the right of inheritance, the legal grounds for hereditary succession, the subjects of the right of inheritance, and the acceptance of and renunciation of an inheritance comprising company shares.

Chapter Two examines the inheritance of non-property rights included within the company share, and the right to request membership on the basis of an inherited company share.

Chapter Three is devoted to specific hypotheses, such as the existence of rights of third persons in respect of the company share – the object of the inheritance – (pledge, attachment, right of usufruct), as well as the impairment of the reserved share upon testamentary succession. Certain distinctions are drawn vis-à-vis other legal institutes, and questions of private international law connected with the inheritance of company shares are examined, as well as questions of the taxation of inherited company shares and of the judicial protection of the rights of the heirs.

Chapter One of Part Three is devoted predominantly to the membership relation which may arise on the basis of the inheritance of a company share, and includes an analysis of the moment at which membership arises, the consequences of its arising, the partition of an inherited company share, the disposition over an inherited company share, including the renunciation of the share and the realization of the share. Chapter Two examines the particularities of the matter under study which find expression in single-member limited liability companies.

4. Assessment of the dissertation submitted.

The doctoral candidate elaborates the questions raised in depth, demonstrating his capabilities for detailed and critical analysis. Mr. Karaulanov advances his own understanding on the points open to discussion and does not shy away from substantiating his critical position vis-à-vis the existing legal regulation.

The dissertation employs a substantial body of academic apparatus – in Bulgarian, as well as foreign sources in English, German, French and Italian, and likewise 185 judicial acts. In the course of his study, the doctoral candidate has analyzed the entire body of contemporary Bulgarian legal literature on the questions raised, examining the views of the individual authors, clarifying the contradictions among them and, in many cases, supplementing them with arguments of his own; in those cases where he does not adopt certain of their views, he engages in dispute with them, the dispute being marked by correctness towards the views advanced and by reasoned criticism. It is noteworthy that, on every point open to discussion, the author clarifies the views advanced in theory and consistently expresses and substantiates his personal position; this approach undoubtedly merits commendation. An important place within the

dissertation is occupied by the de lege ferenda proposals which the author makes as a result of his work.

As a merit of the work mention should also be made of the detailed analysis of the relevant case law. The topic of the dissertation presupposes such an analysis, and the author has not neglected the views advanced by the courts; on the contrary, he has devoted serious attention to the case law. This demonstrates the practical utility of the dissertation, as well as the author's skill in incorporating into his analysis arguments derived from concrete practical cases which have become the subject of judicial decisions.

The work contains a number of theoretical contributions, in addition to the principal one already noted above – namely, that this is the first monographic work devoted to the inheritance of a company share in a limited liability company. The concepts formulated by the doctoral candidate, namely "legal dimorphism of the company share" (footnote 15, p. 24) and "instrumental right" (footnote 17, p. 26), constitute an interesting attempt at introducing new analytical categories into doctrine. They demonstrate an aspiration towards theoretical generalisation which proceeds from positive law and enters the sphere of the qualification of subjective civil rights – a field of fundamental significance for the general theory of civil law.

The author indicates that the company share in the limited liability company exhibits a dual legal nature: on the one hand, as a property right with personalized value; and on the other, as the carrier of a membership relation which may be interrupted without the share itself being dissolved. This conception of "legal dimorphism" is original; it presupposes, however, broader and more in-depth theoretical argumentation, since it touches upon the classification of subjective civil rights and is hitherto unknown to the general theory of civil law.

The author also introduces the concept of an "instrumental subjective potestative right" – the right of the heirs to request the arising of membership on the basis of the inherited share – which constitutes an attempt at theoretical clarification of the intermediate position in which the company share finds itself following the death of the partner. This construction is consistently developed within the dissertation, but it likewise calls for further substantiation, inasmuch as it introduces a new species of potestative civil subjective right which merits further study from the standpoint of the various classifications of subjective civil rights, as well as from the standpoint of general theory.

The excursuses within the dissertation ought, in my opinion, to be employed with greater caution and only insofar as they assist the analysis on the principal topic. Although the

law is a systemic regulator and every topic gives rise to a multitude of related questions, the dissertation must remain concentrated upon several key problems, without encompassing topics which are not necessary for the proof of the central thesis. In this context, Excursus 1, devoted to the comparative-law overview of the inheritance of shares in European legal systems, is fully justified. Excursus 2 could likewise be useful, provided the necessity for it within the study of the existing regulation in our jurisdiction were to be additionally explained, and it could be incorporated into the main text. Excursus 3 could be shortened and likewise, where appropriate, incorporated into the main text. Excursuses 4, 5 and 6 concern, in my view, questions which fall outside the scope of the topic set. Excursus 7 may be integrated into the main text (again, following substantial shortening).

CONCLUSION:

The dissertation submitted, on the topic "INHERITANCE OF COMPANY SHARES IN A LIMITED LIABILITY COMPANY", is to be assessed as a timely and in-depth study of a topic which has not, to date, been thoroughly developed in Bulgarian theory and which is of unquestionable practical significance. The dissertation contains numerous contributive elements, and the theses and conclusions advanced therein are, for the most part, well substantiated. The dissertation contains academic and applied-academic results which constitute an original contribution to scholarship, and it demonstrates that the doctoral candidate possesses in-depth theoretical knowledge and the capability for autonomous academic research.

In view of the foregoing, I consider that the dissertation submitted fully satisfies the statutory requirements for the conferral of the educational and scientific degree of "Doctor" in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, doctoral programme "Commercial Law", upon Lyudmil Nikolaev Karaulanov, doctoral candidate at the Section of Civil Law Sciences, Institute for the State and the Law, Bulgarian Academy of Sciences; and I therefore convincingly propose to the members of the Academic Jury that they vote for the said degree to be conferred upon Lyudmil Nikolaev Karaulanov.

6 May 2026, Sofia

Submitted by: **Assoc. Prof. Dr. Nikolay Kolev**